

Merenkululaitos

TIEDOTUSLEHTI nro 10/22.12.2003

MERENKULKULAITOKSEN ORGANISAATIOUUDISTUS

Merenkululaitoksen organisaatiouudistus tulee voimaan 1.1.2004, jolloin Varustamoliikelaitos, Luotsausliikelaitos ja uusimuotoinen Merenkululaitos aloittavat toimintansa. Uudistuksen tavoitteena on erottaa selvästi palveluiden tuottajan ja tilaajan roolit.

Organisaatiouudistukseen liittyvät uudet säädökset ovat:

- laki (937/2003) ja valtioneuvoston asetus (979/2003) Varustamoliikelaitoksesta
- laki (938/2003) ja valtioneuvoston asetus (980/2003) Luotsausliikelaitoksesta
- laki (939/2003) ja valtioneuvoston asetus (981/2003) Merenkululaitoksesta.

Merenkululaitos vastaa kauppamerenkulun ja muun vesiliikenteen toimintaedellytyksistä siten kuin Merenkululaitoksesta annetun lain 2 §:ssä säädetään. Merenkululaitos hankkii toimintaedellytysten varmistamiseen tarvittavat palvelut joko perustettavilta liikelaitoksilta tai muilta yrityksiltä. Lisäksi Merenkululaitoksella on edelleen omaa väylänpitoon ja merikartoitukseen liittyvää tuotantoa.

Varustamoliikelaitos tuottaa jäänmurtopalveluja, monitoimialusten erikoispalveluja, väylänhoito- ja öljyntorjuntapalveluja sekä yhteysalusliikennepalveluja. Lisäksi Varustamoliikelaitos harjoittaa alusten hoitopalvelu- ja rahtaustoimintaa.

Luotsausliikelaitos tarjoaa luotsauspalveluja, luotsiveneiden kuljetuspalveluja ja luotsaukseen liittyviä tietopalveluja.

Laki ja valtioneuvoston asetus Merenkululaitoksesta ovat oheisena. Varustamoliikelaitosta koskevat säädökset ovat tiedotuslehdessä nro 11/22.12.2003 ja Luotsausliikelaitosta koskevat säädökset tiedotuslehdessä nro 12/22.12.2003.

Johtava lakimies

Hannu Makkonen

Asiaa koskevat tiedustelut:

Henkilöstö- ja hallintoyksikkö

Tämä tiedotuslehti
korvaa tiedotuslehdet:

4/30.1.1998
12/22.4.1998

Dnro 1982/00/2003
ISSN 1455-9048

939/2003

Laki

Merenkulkulaitoksesta

Annettu Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Merenkulkulaitos on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimiva laitos.

2 §

Merenkulkulaitoksen tehtävät

Merenkulkulaitos vastaa kauppamerenkulun ja muun vesiliikenteen toimintaedellytyksistä. Sen tehtävänä on:

- 1) huolehtia hallinnoimiensa vesiväylien ylläpidosta ja kehittämisestä;
- 2) ohjata ja valvoa vesiväylänpitoa koko maassa;
- 3) huolehtia merikartoituksen ylläpidosta ja kehittämisestä;
- 4) huolehtia alusliikennepalvelujen ylläpidosta ja kehittämisestä;
- 5) huolehtia vesiliikenteen turvallisuudesta ja alusturvallisuudesta;
- 6) huolehtia vesiliikenteeseen liittyvistä turvatoimista;
- 7) huolehtia jäänmurtoon, väyläaluspalveluihin ja saariston yhteysalusliikenteeseen liittyvistä viranomais- ja tilaajatehtävistä;
- 8) huolehtia niistä luotsaustoimintaan kuuluvista tehtävistä, jotka eivät muun lain mukaan kuulu Luotsausliikelaitokselle;

- 9) huolehtia alan kansainvälisestä yhteistyöstä;
- 10) pitää alusrekisteriä ja hoitaa aluskiinnitysasioita; sekä
- 11) myöntää merenkulun ja muun vesiliikenteen edistämiseen kuuluvia avustuksia.

Merenkulkulaitos kerää suunnittelu- ja valvontatehtäviään sekä merenkulkuilastojen laatimista varten tietoja alusten liikennöinnistä Suomen satamissa ja aluksissa kuljetettavista matkustaja- ja tavaramääristä. Aluksen omistajat tai heidän edustajansa ja satamat ovat velvollisia antamaan Merenkulkulaitokselle nämä tiedot ja ne on annettava aluskohteisesti ja tavararyhmittäin. Merenkulkulaitos antaa tarkemmat määräykset tietojen keräämisestä ja käsittelystä.

3 §

Johtokunta

Merenkulkulaitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta. Johtokunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kuusi Merenkulkulaitoksen toimintaan perehtynyttä muuta jäsentä, joista yhden tulee edustaa Merenkulkulaitoksen henkilöstöä. Valtioneuvosto nimittää johtokunnan jäsenet enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Johtokunnan tehtävänä on:

- 1) päättää Merenkululaitoksen toimintalinjoista ja tavoitteista ottaen huomioon liikenne- ja viestintäministeriön laitokselle asettamat tavoitteet;
- 2) päättää Merenkululaitoksen hallinnon järjestämisestä;
- 3) päättää laitoksen talousarvioehdotuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta;
- 4) ohjata ja valvoa laitokselle asetettujen tavoitteiden toteuttamista sekä hyväksyä tilinpäätös ja siihen kuuluva toimintakertomus;
- 5) antaa ne laitoksen toimivaltaan kuuluvat määräykset ja ohjeet, joita johtokunta ei ole siirtänyt pääjohtajan tai laitoksen muun virkamiehen annettavaksi;
- 6) perustaa ja lakkauttaa keskushallinnon johtajan ja merenkulupiirin johtajan virat; sekä
- 7) käsitellä muita laitoksen kannalta merkittäviä asioita, joiden esittelystä johtokunnalle päättää johtokunnan puheenjohtaja tai pääjohtaja.

4 §

Keskus- ja aluehallinto ja ylimmän johdon virkojen täyttäminen

Merenkululaitoksella on keskushallinto ja merenkulupiirien muodostama aluehallinto. Pääjohtajan nimittää valtioneuvosto kuuluaan johtokuntaa. Keskushallinnon johtajan ja merenkulupiirin johtajan nimittää johtokunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään merenkulupiirien lukumäärästä ja rajoista.

5 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin säätää myös muista Merenkululaitosta koskevista asioista, kuten asioiden käsittelemisestä ja ratkaisemisesta Meren-

kululaitoksessa, laitoksen tehtävistä, organisaatiosta, työjärjestyksestä ja henkilöstöä koskevista asioista sekä asioiden valvonnasta muissa viranomaisissa ja toimituksissa.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tällä lailla kumotaan merenkululaitoksesta 5 päivänä tammikuuta 1990 annettu laki (13/1990) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Merenkululaitokselle voidaan ennen lain voimaantuloa asettaa johtokunta sekä nimitää pääjohtaja ja muuta henkilöstöä.

7 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa Merenkululaitokselle syntyneet oikeudet ja velvoitteet jäävät Merenkululaitokselle, jollei ole kysymys pelkästään talvimerenkulun avustamisen, luotsauksen tai yhteysalusliikenteen tuotantoa, monitoimimurtaajien kaupallista toimintaa taikka raskaita väylänhoitoaluksia taikka tutkimusaluksia koskevista sopimuksista tai jollei sopimuksista toisin ilmene, ja niistä päätetään tarkemmin omaisuuden siirron yhteydessä.

Merenkululaitos avaa talvimerenkulun avustamisen ja raskaiden väylänhoitoalusten palvelut, alusten hoitopalvelut ja yhteysalusliikennepalvelut avoimeen kilpailuun asteittain kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Merenkululaitos voi ennen kuin kilpailu on kokonaan avointa tehdä suoria neuvottelu-urakkasopimuksia Varustamo-liikelaitoksen kanssa sellaisista tehtävistä, joita ei ole vielä avattu avoimeen kilpailuun.

Tämän lain 2 §:n mukaisten tehtävien edellyttämät virat ja työsuhteet jäävät Merenkululaitokseen.

Merenkululaitoksen pääjohtajan virka mista tämän lain voimaan tullessa.
lakkaa ja virkasuhde päättyy ilman irtisano-
_____

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

981/2003

Valtioneuvoston asetus

Merenkululaitoksesta

Annettu Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2003

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä, säädetään Merenkululaitoksesta 21 päivänä marraskuuta 2003 annetun lain (939/2003) 4 ja 5 §:n nojalla:

1 §

Tehtävät

Merenkululaitoksesta annetussa laissa (939/2003) säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi Merenkululaitos:

1) huolehtii hallinnoimiensa meri- ja sisävesiväylien sekä kanavien ylläpidosta ja kehittämisestä;

2) ohjaa ja valvoo muiden väylänpitäjien vesiväylien ylläpitoa ja vastaa merenkulun turvalaitteiden rakentamisesta ja asettamisesta siten kuin siitä vesilaissa (264/1961) ja muualla erikseen säädetään;

3) huolehtii merikartoituksen ylläpidosta ja kehittämisestä;

4) huolehtii alusliikennepalvelujen ylläpidosta ja kehittämisestä ja valvoo niiden noudattamista;

5) huolehtii alusten ilmoittautumis- ja reitijakojärjestelmistä;

6) huolehtii alusturvallisuudesta ja veneilyn turvallisuudesta sekä niiden valvonnasta;

7) huolehtii omalta osaltaan alusten ja satamarakenteiden turvatoimista ja niiden valvonnasta;

8) huolehtii jäänmurtoon liittyvistä viranomais- ja tilaajatehtävistä;

9) huolehtii väyläaluspalveluihin liittyvistä viranomais- ja tilaajatehtävistä;

10) huolehtii yhteysalusliikenteen avustuksista sekä muista yhteysalusliikenteeseen liittyvistä viranomais- ja tilaajatehtävistä;

11) huolehtii niistä luotsaustoimintaan kuuluvista tehtävistä, jotka eivät luotsauslain (940/2003) tai Luotsausliikelaitoksesta annetun lain (938/2003) mukaan kuulu Luotsausliikelaitokselle;

12) myöntää itämerenluotsien ohjauskirjat ja valvoo itämerenluotsaustoimintaa;

13) huolehtii rannikon turvallisuusradio-toiminnasta;

14) pitää alusrekisterilaissa (512/1993) tarkoitettua alusrekisteriä ja hoitaa aluskiinnitysasioita;

15) pitää ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetussa laissa (1707/1991) tarkoitettua kauppa-alusluetteloa ja päättää aluksen merkitsemisestä luetteloon;

16) myöntää ja maksaa ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetussa laissa (1707/1991) tarkoitetun tuen;

17) myöntää väylämaksulaissa (708/2002) säädetyn maksunhuojennuksen;

18) jakaa lästimaksusta annetun asetuksen (468/1954) nojalla suoritettavan avustuksen;

19) huolehtii merenkulun tilastoista;

20) huolehtii toimialansa kehityksen seuraamisesta ja edistämisestä ja tähän liittyvää tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä kansainvälisestä yhteistyöstä; sekä

21) huolehtii muista tehtäviinsä liittyvistä viranomais tehtävistä ja merenkulun ja vesiliikenteen edistämiseen liittyvistä tehtävistä, jotka sille erikseen säädetään ja määrätään sekä liikenne- ja viestintäministeriön erikseen antamista tehtävistä ja toimeksiantoista.

2 §

Merenkululaitoksen organisaatio

Merenkululaitoksella on keskushallinto ja merenkulukupiirien muodostama aluehallinto.

Merenkululaitoksen toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta.

Merenkululaitoksen päällikkönä on pääjohtaja. Merenkululaitoksen muusta organisaatiosta määrätään työjärjestyksessä.

3 §

Keskushallinto

Keskushallinto johtaa, kehittää ja ohjaa Merenkululaitoksen toimintaa sekä vastaa laitoksen yhtenäisyydestä. Lisäksi keskushallinto vastaa muista tehtävistään asetettujen tulostavoitteiden ja Merenkululaitoksen toimintalinjojen sekä periaatteiden mukaisesti.

4 §

Aluehallinto

Merenkululaitoksessa on neljä merenkulukupiiriä seuraavasti:

1) *Suomenlahden merenkulukupiiri*, johon kuuluvat Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakunnat sekä Kymenlaakson maakunnasta Kotkan ja Haminan kaupungit sekä Pyhtään, Vehkalahden ja Vironlahden kunnat;

2) *Saaristomeren merenkulukupiiri*, johon kuuluvat Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Ahvenanmaan maakunnat;

3) *Pohjanlahden merenkulukupiiri*, johon kuuluvat Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan,

Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat;

4) *Järvi-Suomen merenkulukupiiri*, johon kuuluvat Kanta-Hämeen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen maakunnat sekä Kymenlaakson maakunnasta ne kaupungit ja kunnat, jotka eivät kuulu Suomenlahden merenkulukupiiriin.

5 §

Merenkulukupiirin tehtävät

Merenkulukupiirille kuuluvat toimialueellaan luotsauksen viranomais tehtäviä, alusliikennepalvelua, väyliä, kanavia sekä yhteysalusliikennettä ja muita aluspalveluja koskevat asiat. Merenkulukupiirien tehtävistä määrätään tarkemmin Merenkululaitoksen työjärjestyksessä.

Merenkulukupiiri vastaa tehtävistään piirille asetettujen tulostavoitteiden ja Merenkululaitoksen toimintalinjojen ja periaatteiden mukaisesti.

Pääjohtaja voi määrätä merenkulukupiirin suorittamaan valtakunnallisia tehtäviä tai tehtäviä toisen merenkulukupiirin alueella.

6 §

Johtokunta

Johtokunnan tehtävistä säädetään Merenkululaitoksesta annetun lain 3 §:ssä.

Liikenne- ja viestintäministeriö vahvistaa johtokunnan jäsenten palkkiot.

7 §

Johtokunnan kokoontuminen ja päätöksenteko

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Johtokunta on kutsuttava koolle, jos vähintään kaksi jäsentä sitä vaatii.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun sen kokouksessa on läsnä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään kolme muuta

jäsentä.

Johtokunnan päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja on kannattanut.

Johtokunta antaa tarkemmat määräykset asioiden käsittelystä johtokunnassa.

8 §

Merenkulkulaitoksen virkamiesjohto

Merenkulkulaitosta johtaa ja sen toiminnasta vastaa pääjohtaja apunaan keskushallinnon johtajat ja merenkulkupiirien johtajat ottaen huomioon Merenkulkulaitokselle kuuluvat tehtävät ja sille asetetut tavoitteet

Laitoksen johtotehtävissä olevat vastaavat heidän johdettavakseen kuuluvan toiminnan tulokellisuudesta, tehokkuudesta ja kehittamisestä.

9 §

Asioiden ratkaiseminen

Merenkulkulaitokselle kuuluvat asiat ratkaisee johtokunta taikka pääjohtaja tai muu virkamies, jolle toimivalta on työjärjestyksessä annettu.

Pääjohtaja ratkaisee asiat, jotka eivät kuulu johtokunnan päätettäviksi tai joita ei työjärjestyksessä ole annettu muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Merenkulkupiirille kuuluvat asiat ratkaisee merenkulkupiirin johtaja tai muu virkamies, jolle työjärjestyksessä on annettu toimivalta asian ratkaisemiseen.

Työjärjestyksessä määrätään, mitkä käsiteltävät asiat ratkaistaan esittelystä.

10 §

Virkojen kelpoisuusvaatimukset

Yleisenä kelpoisuusvaatimuksena Merenkulkulaitoksen virkoihin on sellainen taito ja kyky, jota virkaan kuuluvien tehtävien menestyksellinen hoitaminen edellyttää.

Lisäksi vaaditaan:

1) pääjohtajalta ylempi korkeakoulututkinto tai merikapteeninkirja sekä merenkulun ja

hallinnon tuntemusta sekä johtamiskokemusta ja käytännössä osoitettua johtamistaitoa;

2) keskushallinnon johtajalta ylempi korkeakoulututkinto tai merikapteeninkirja sekä hyvää perehtyneisyyttä vastuualueensa tehtäviin sekä käytännössä osoitettua johtamistaitoa;

3) merenkulkupiirin johtajalta ylempi korkeakoulututkinto tai merikapteeninkirja sekä hyvää perehtyneisyyttä vastuualueensa tehtäviin sekä käytännössä osoitettua johtamistaitoa.

11 §

Henkilöstön nimittäminen ja ottaminen

Nimittämisestä enintään vuoden kestävään määräaikaiseen virkasuhteeseen päättää pääjohtajan osalta liikenne- ja viestintäministeriö sekä keskushallinnon johtajan ja merenkulkupiirin johtajan osalta pääjohtaja.

Muut keskushallinnon virkamiehet ja työsuhteisen henkilöstön nimittää tai ottaa pääjohtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Merenkulkupiirin virkamiehet ja työsuhteisen henkilöstön nimittää tai ottaa merenkulkupiirin johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

12 §

Virkavapaudet

Pääjohtajalle virkavapauden myöntää liikenne- ja viestintäministeriö. Virkavapauden, joka kestää yli kaksi vuotta ja joka ei perustu lakiin tai virkaehtosopimukseen, myöntää kuitenkin valtioneuvosto.

Johtokunnan nimittämälle virkamiehelle virkavapauden myöntää pääjohtaja.

Virkavapauden myöntämisestä muulle virkamiehelle määrätään työjärjestyksessä.

Mitä tässä pykälässä säädetään virkamiehestä, koskee soveltuvin osin myös työsuhteessa olevaa henkilöstöä.

13 §

Sijaisuudet

Pääjohtajan ollessa estyneenä hänen sijai-

senaan toimii liikenne- ja viestintäministeriön määräämä johtaja.

Keskushallinnon johtajan ja merenkulku-
piirin johtajan sijaisen määrää pääjohtaja.

14 §

Asioiden valvonta

Merenkululaitoksen keskushallinto kantaa ja vastaa valtion puolesta ja valvoo tuomiois-
tuimissa, muissa viranomaisissa, välimies-
menettelyssä ja muissa vastaavissa toimituk-
sissa valtion etua ja oikeutta Merenkululai-
tosta koskevista asioista.

Merenkulupiirin johtaja tai hänen valtuut-
tamansa edustaa valtiota merenkulupiiriä
koskevista asioista, joissa keskushallinto ei
edusta.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2003

15 §

Työjärjestys

Pääjohtaja antaa johtokunnan päättämissä
rajoissa työjärjestyksessä tarkemmat määrä-
ykset Merenkululaitoksen organisaatiosta,
yksiköiden ja henkilöstön tehtävistä ja toimi-
vallasta sekä asioiden käsittelystä.

16 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 2004.

Ennen tämän asetuksen voimaantumista voi-
daan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttä-
miin toimenpiteisiin.

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Hallitusneuvos *Aila Salminen*